

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Dalarnas län

Datum: 2004-01-12

Områdesnummer: NRO 20 165

Områdesnamn: Mattsåsen-Dretkölen

Kommun: Malung (2023)

Kartblad: 14D SV, 14D SO

Area: 2940 ha, varav ca 2900 ha land och 40 ha vatten.

Naturgeografisk region: 30a Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden.

Agrara kulturlandskapsregioner: Södra Norrlands och norra Svealands skogsbygder.

Landskapsformer: Bergkullslätt

Riksvärde:

Naturbetesmark	Flora
Myrkomplex	Topogent kärr
	Svagt välvd mosse
	Sträng-flarkkär

Värdeomdöme: Mattsåsen har ett mycket högt värde framförallt tack vare den välbevarade stora öppna och välhävda vallen. Den urgamla grässvålen har ett mycket högt värde även om kärlväxtfloran är artfattig, dels representativt, dels som potentiellt värdefull för krävande lägre flora. Representativ naturbetesmark med stor förekomst av betad skog och öppen hagmark, och med lång kontinuitet. Bitvis art- och individrika växtsamhällen med arter som gråfibbla, vårfingerört, ängsfryle, blodrot, vårbrodd och blåsuga.

Dretkölen är ett mycket stort, hydrologiskt opåverkat, myrkomplex med stor variation av myrtyper, bl.a. topogent kärr, svagt välvd mosse och sträng-flarkkär, och inslag av rikare vegetation. Förekomst av lösbotenkär och vattenflarkar bidrar till en rik fågelfauna.

Huvudkriterier: A, C, D

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet, nyckelområde, funktion – betydelse för flora och fauna.

Förutsättningar för bevarande: Betetrycket bör bibehållas i nuvarande storlek. De öppna ytorna i fåboden bör röjas fria från uppväxande träd. Kalhyggen och framför allt markberedning bör undvikas i fåbodens närhet. Områdets värden kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar.

Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzon bör ej förekomma.

Säkerställande: Saknas.

Områdets huvuddrag:

Mattsåsens fåbodar ligger ett par km öster om Fenningberget på den stora myrplatån som utbreder sig uppe på sandstensområdet. Fåboden är ganska utspridd, med centrum kring den stora öppna slättermarken som i sin tur gränsar mot en öppen myr. I kanten av denna slättermark ligger gamla staketomgivna stugor på en lång rad. Övrig bebyggelse omges av skog eller övergivna myrodlingar.

Vegetationen är mager och artfattig, och hedvegetation med stagg och rödven överväger. Typiska arter är ärenpris, gråfibbla, vårfingerört, ängsfryle, blodrot och vårbrodd. Intressant är förekomsten av blåsuga som är sällsynt så här långt västerut. Sannolikt finns här hagmarkssvampar. Omgivande myrodlingar och myrar är tydligt betespräglade med trådtåg eller flaskstarr som tongivande arter.

Idag finns två gårdar med djurhållning och sammanlagt betar ett 20-tal kor samt får och getter fritt på skogen och på vallen. Betetrycket blir därför ganska hårt på vallen och kring gårdarna där smakligare gräs finns, men även omgivande skog och myr är tydligt betespåverkade.

Dretkölen utgör ett stort myrkomplex med tyngdpunkt mellan Storkallsjön och Fenningån. Området är flackt med små höjdskillnader, omkring nivån 525 m ö h. Myrarna är uppsplittrade av många moränholmar, och områden av mossekaraktär omväxlar med flarkkärr. Berggrunden utgörs av dalasandsten, men i öster gränsar myren till ett diabasstråk som lokalt påverkar vegetationen. Fågellivet på myren är relativt rikt.

Tallskog dominerar fastmarken men lokalt finns en hel del granskog, gransumpskog och i anslutning till bäckar även lövsumpskog. Hyggen finns spridda över myren, tyvärr ofta på myrholmar.

Fastmattekärr med tuvsäv dominerar över stora områden, stundtals övergående i soligena typer med blåtåtel och örter som blodrot och ängsvädd. Mjukmattor förekommer huvudsakligen i anslutning till strängkärren där stora lösbottenområden uppträder. De blötaste kärren har vattenflarkar. Bitvis är strängarna dämmande och tallbevuxna med ristuvvegetation. Inslag av rikare vegetation förekommer och myggblomster uppges växa vid Storkallsjöns

sydände. Mestadels är dock vegetationen mycket fattig.

Mossar förekommer ganska sparsamt och består vanligen av rismossar av fuscumtyp. Fast/mjukmattemossar bildar övergångar mot kärren.

Myrarna är i stort sett opåverkade av dikning. Virkestransport har i något fall skett över myrmarken. En stor kraftledning passerar i nord-sydlig riktning strax öster om Kallsjöättern.

Anmärkningar: Mattåsen ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (obj nr 23-15), i länets ängs- och hagmarksinventering (obj nr 23-08) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (obj nr 23-08).

Dretkölen ingår i länets våtmarksinventering (obj nr 23-88). Dretkölen har VMI-id: 14D3E01. Påverkan i form av virkestransport, kraftledning, markberedning och hyggesbränning.

Referenser:

Länsstyrelsen Dalarna, 1994: *Värdefulla odlingslandskap i Dalarna*.

Länsstyrelsen 1994. Falun.

Länsstyrelsen i Dalarnas län, 1993: *Dalarnas ängar och betesmarker*.

Länsstyrelsen. Falun.

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.

Våtmarker i Kopparbergs län, 1990. Länsstyrelsen i Kopparbergs län.

Miljövårdsenheten 1990:2.